

3.5.1 TORSK I NORDSJØEN/SKAGERRAK OG DEN ØSTLIGE ENGELSKE KANAL

Odd Smedstad

odd.smedstad@imr.no

► Status og råd

Fordi det er vanskelig å skille de forskjellige stammene i Nordsjøen, Skagerrak og Den østlige engelske kanal fra hverandre, behandles de som én bestand når bestandsstørrelse, fiskedødelighet og kvote skal beregnes.

Ifølge ICES har bestanden sviktende reproduksjonsevne og høstes ikke bærekraftig. Gytebestanden er langt under kritisk nivå. Fiskedødeligheten ser ut til å ha minket litt siden 2000 og er nå beregnet til å være rundt kritisk nivå. Årsklassene 2001–2004 er alle beregnet til å være langt under gjennomsnittet. 2005-årsklassen virker

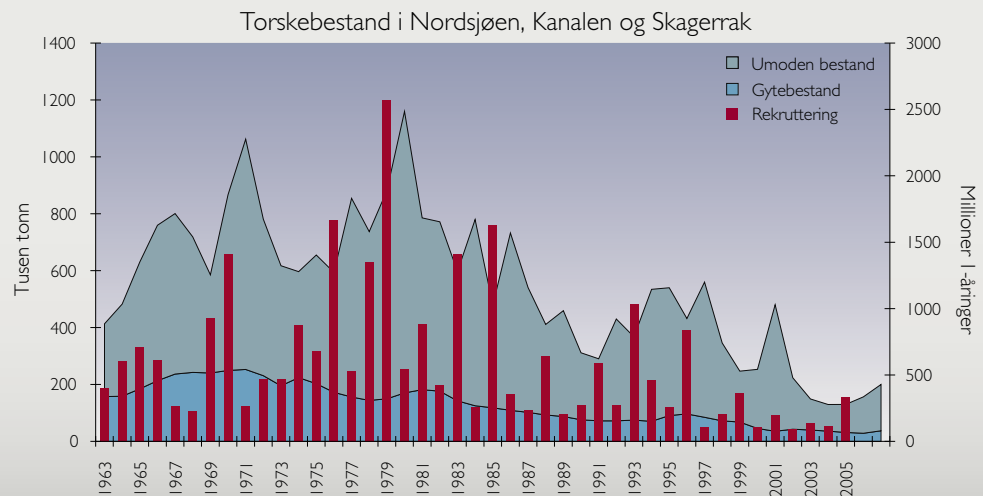

Torskebestanden i Nordsjøen har sviktende reproduksjonsevne.

Foto: Anders Thorsen

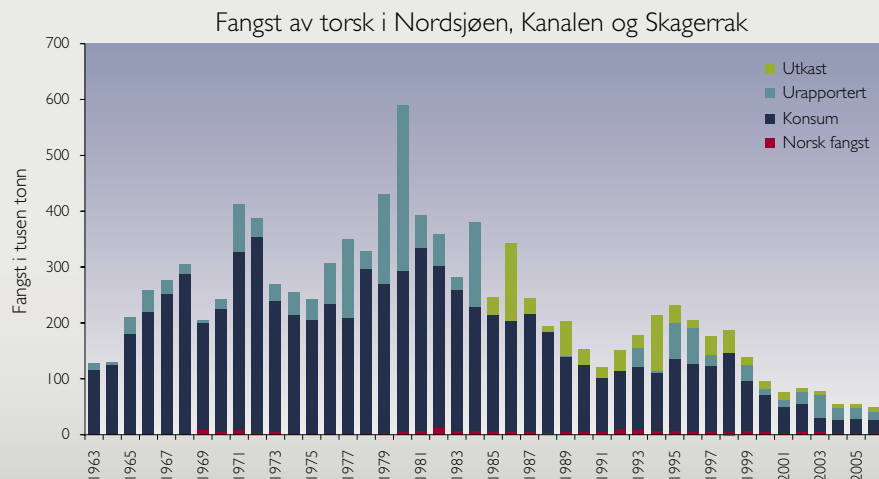
Figur 3.5.1.1

Utvikling av totalbestand (mørkt + lyst felt), gytebestand og rekruttering som ettåring for torsken i Nordsjøen, Den engelske kanal og Skagerrak. Development of the total stock (dark + light areas), spawning stock and recruitment as 1-year-olds (bars) of cod in the North Sea, the eastern English Channel and Skagerrak.

Figur 3.5.1.2

Utvikling av rapportert fangst av torsk i Nordsjøen, Den engelske kanal og Skagerrak. Data for norsk fangst mangler før 1969. Development of reported catches of cod in the North Sea, the eastern English Channel and Skagerrak. Norwegian (red), human consumption (blue), unreported (turquoise) and discards (green). No data of Norwegian catches before 1969.

noe bedre, men er fortsatt under gjennomsnittet (Figur 3.5.1.1). Torskebestanden i Nordsjøen er karakterisert som nær truet i Norsk rødliste 2006.

ICES anbefaler at totalt uttak (fangst + utkast + svarte landinger) av torsk ikke må overstige 22 000 tonn. På grunn av usikkerhet med utkast og svarte landinger kan ikke ICES anbefale størrelsen på en eventuell kvote med tilstrekkelig nøyaktighet.

Fiskeri

Bestandene i Skagerrak, Den østlige engelske kanal og Nordsjøen forvaltes hver for seg. Nordsjøtorskebestanden er delt mellom EU og Norge. EU disponerer 83 % og Norge 17 % av totalkvoten. For 2008 er totalkvoten for Nordsjøen satt til 22 152 tonn, hvorav Norge disponerer 3 766 tonn. I Skagerrak er totalkvoten 3 165 tonn, med en norsk andel på 102 tonn.

I 2006 var totalkvoten for Nordsjøen 23 205 tonn, og for Skagerrak 3 315 tonn. Beregnet totalfangst var imidlertid på hele 40 143 tonn, inkludert utkast og svarte fangster (Figur 3.5.1.2). Totalkvoten i 2007 var 22 808 tonn i Nordsjøen og Skagerrak, hvorav Norge disponerte 3 485 tonn. Total fangst endte opp over kvoten, rundt 22 000 tonn, hvorav ca. 3 700 ble tatt av Norge.

Torsken blir hovedsakelig tatt som bifangst sammen med hyse og hvitting i alle typer redskaper, men Danmark og Norge har også et direktefiske etter torsk med garn. Det er Danmark, Skottland, Norge, Tyskland, Belgia, Nederland og England som lander mesteparten av torskefangstene. I det norske fisket blir ca. 40 % tatt med garn, ca. 40 % med trål og resten med line, snurrevad og snøre.

North Sea Cod

According to ICES, the stock is at risk of being harvested unsustainably and suffers reduced reproductive capacity. SSB is well below B_{lim} . Fishing mortality has shown a slight decline since 2000 and is currently estimated to be below F_{lim} but above F_{pa} . The 1999–2004 year classes are all estimated to have been well below average; the 2005 year class is estimated to be more abundant, but well below average levels. Despite the low stock size and recent poor recruitment, it is estimated that the stock can be rebuilt to B_{pa} (with a 50% probability) at the beginning of 2009 with a fishing mortality less than 0.13, corresponding to total removals (landings, discards and unaccounted removals) of 22,000 tonnes. EU and Norway agreed on TACs for 2008 of 22,152 tonnes in the North Sea and 3,165 tonnes in Skagerrak.

Foto: Anette Krinsen

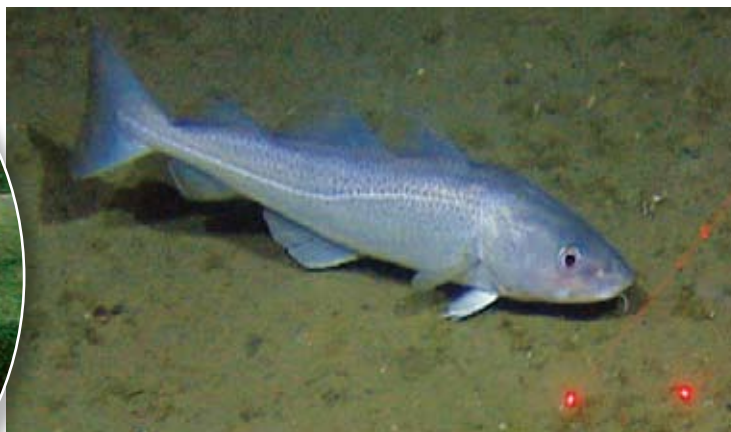

Foto: MAREANO

Torsk

Gadus morhua

Familie: Torskefamilien (Gadidae)

Maks størrelse: 100 cm og 20 kg

Levetid: 15 år

Leveområde: Nordsjøen/Skagerrak

Gyteområder: Den engelske kanal, Dogger og langs skotskekysten

Gytetidspunkt: Januar–april

Føde: Krepser og fisk

Nøkkeltall:

KVOTERÅD FOR 2008:

Totaluttak mindre enn 22 000 tonn

TOTALKVOTE/NORSK KVOTE 2006:

26 520 tonn/4 161 tonn

TOTALFANGST/NORSK FANGST 2006:

50 143 tonn/2 834 tonn

NORSK FANGSTVERDI 2005:

45 mill. kroner

Fakta om bestanden

Torsken i Nordsjøen er ganske stedbunden, og vi regner med at det finnes flere lokale stammer med gytefeltet bl.a. i Den engelske kanal, ved Dogger og langs skotskekysten. Det er imidlertid ingen klare grenser mellom disse stammene, og gyting kan forekomme over hele Nordsjøen.

Gytingen foregår mellom januar og april, tidligst i sør, og eggene klekkes etter to til tre uker. I juni er yngelen 20 til 80 mm lang, og de viktigste oppvekstområdene er langs danskysten og i Tyskebukta. Det finnes vanligvis også en god del yngel rundt Shetland. Den første vinteren når yngelen en lengde på 13–27 cm. Enkelte hanner kan bli kjønnsmodne allerede som toåring, og så små som 25 cm, men de fleste blir kjønnsmodne som tre- og fireåring ved en lengde på ca. 50 cm. Som seksåring kan de veie oppmot ti kg. Torsken i Nordsjøen vokser raskere og blir tidligere kjønns-

moden enn torsken i Barentshavet, og den har et kortere livsløp.

Torskens føde varierer med alderen. Ung torsk spiser mye krepser, men etter hvert som den vokser, spiser den mer og mer fisk som tobis, sild og øypål. Torsken er en utpreget kannibal, og opptil tre år gammel torsk kan bli spist av sine eldre artsfrender.

Torsken finnes på begge sider av det nordlige Atlanterhavet. Foruten torskebestanden i Nordsjøen, har vi bestander i Østersjøen, Kattegat, Irskesjøen, ved Færøyene, Island, Norskekysten, Barentshavet, øst- og vestkysten av Grønland, langs Canada og USA sør til Cape Hatteras (35°10'N). I Europa finnes den sør til Biscaya.

Torsken lever hovedsakelig ved bunnen, men den kan gå høyt opp i vannet for å beite på fiskestimer.